

НАУКОВО-ВИРОБНИЧИЙ ЖУРНАЛ «ОБЛІК І ФІНАНСИ»
ПОЛОЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (РЕСПУБЛІКА БІЛОРУСЬ)

ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ЕКОНОМІКИ

*Матеріали
Міжнародної науково-практичної конференції
(10 жовтня 2019 р., м. Київ)*

Посвідчення УкрІНТЕІ № 498 від 17 вересня 2019 року

Київ
ТОВ «ВПО»
2019

студентів, які навчаються за кордоном, студентів-прихожан або працюючих дорослих.

Врахування досвіду розвинених країн світу у питаннях трансформування та реформування освітньої галузі, без сліпого наслідування та копіювання, дозволить скоротити терміни та витрати на проведення реформи української СВО і уникнути помилок та зайвих ризиків при проведенні законодавчих і організаційних заходів у рамках даної реформи [4; 6].

Список використаних джерел:

1. Внутрішньо переміщені особи: від подолання перешкод до стратегії успіху: монографія / О. Ф. Новікова, О. І. Амоша, В. П. Антонюк та ін.; НАН України, Ін-т економіки пром-сті. Київ, 2016. 448 с. С. 49- 58.
2. Joanna Jasinska. Zmiany w organizacjach: sprawne zarzadzanie, sytuacje kryzysowe i warunki osiagania sukcesu: Monografia. Copyright by Wydawnictwo FREL, Warszawa, 2015.
3. Офіційний портал МОН України. Дуальна освіта URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/profesijno-tehnichna-osvita/dualna-osvita>
4. Драчук Ю. З., Сав'юк Л. А. Забезпечення доданої академічної вартості в рамках системи дуальної освіти. «Змішане навчання – інновація ХХІ століття»: міжнар. наук.-практ. конф., Харків, 29-30 11 лист. 2018 р. НТУ «Харківський політехнічний інститут». С. 139–144.
5. Steven Mintz. Four Emergent Higher Education Models inside Higher ED. 2014. URL: <https://www.insidehighered.com/blogs/higher-ed-beta/four-emergent-higher-education-models>
6. Драчук Ю. З., Сав'юк Л. О. Сучасні тренди підвищення якості кадрового потенціалу вугледобувної галузі. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія «Міжнародні економічні відносини та світове господарство». 2018. Вип. 21(1). С. 73–79.

КОСТИУКЄВИЧ Т.К., *к.геогр.н.,
асистент кафедри агрометеорології та агроекології,
Одеський державний екологічний університет*

ВПЛИВ ДЕМОГРАФІЧНИХ ЧИННИКІВ НА СУЧАСНИЙ СТАН РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

У числі головних соціальних факторів, що сприяють розширенню виробництва та економічному росту, виділяють: збільшення доходів, поліпшення умов праці, підвищення соціально-трудової активності, раціональне використання природних ресурсів та ін. Багатство країни, високі темпи економічного зростання можливі лише на основі комплексного використання всіх цих факторів. При цьому слід враховувати, що темпи й ефективність

економічного зростання все більше будуть визначатися рівнем розвитку самого працівника.

При характеристиці ролі людини в сучасній економіці використовується цілий ряд понять: економічна людина, робоча сила, особистий фактор виробництва, трудові ресурси, людські ресурси, людський капітал. При цьому тільки сім'я є одиницею, що виробляє певну користь для суспільства і економіки, а саме – трудові ресурси.

Праця є одним з прямих і вирішальних чинників, що впливають не тільки на продуктивність працівників, а й на економічне зростання в цілому. Економічні та демографічні процеси взаємозалежні, адже населення є категорією демоекономічною, а всі пов'язані з нею явища мають великий вплив на економічне становище країни, тобто демографічний стан, режим відтворення населення, якісні та кількісні його характеристики можуть як стимулювати, так і гальмувати соціально-економічний розвиток країни [1].

Взаємозв'язок між зростанням населення і економічним розвитком країни полягає ще й в тому, що демографічні змінні є суттєвим аспектом соціально-економічного розвитку. В основі цього підходу лежить наступна схема: швидке зростання населення знижує зростання заощаджень і накопичень, збільшує зростання робочої сили і ускладнює її використання, знижує якість трудових ресурсів за рахунок зниження рівня витрат на освіту та охорону здоров'я, послаблює технічні нововведення, скорочує обсяг ресурсів на одну людину і в кінцевому підсумку уповільнює зростання ВВП на душу населення.

Сьогодні в Україні демографічна ситуація характеризується несприятливими тенденціями і негативними зрушеннями в структурах населення. Як зазначає Державна служба статистики України, чисельність наявного населення в Україні, за оцінкою, на 1 грудня 2018 року становила 42177,6 тис. осіб. Упродовж періоду січень-листопад 2018 року чисельність населення зменшилася на 208,8 тис. осіб. У 2018 році залишається суттєвим перевищення кількості померлих над кількістю новонароджених: на 100 померлих лише 58 новонароджених [2].

У економічному аспекті зростання навантаження населенням похилого віку на працездатне населення та зниження природного відновлення трудових ресурсів є проблемою для розвитку суспільного виробництва. Старіння населення спричиняє потребу у додатковому піклуванні про старших людей, частка яких у населенні України невинно зростає [3]. Так, середня тривалість життя в Україні станом на 2018 рік становить 68,8 років, і є абсолютно рівнозначним показником для обох гендерних категорій. Цей показник не лише значно поступається показникам західноєвропейських країн, але ще є значно меншим за середню тривалість життя в світі. За даними ООН цей показник становить 71 рік. Зазначимо, що існує суттєва різниця між тривалістю життя чоловіків і жінок. Якщо у світі показник середньої тривалості життя чоловіків досягає 74,6 років, то у представників сильної статті, що проживають в Україні, середня тривалість життя становить лише 62,6, тобто вона менше на цілих 12 років [4].

Ще одним з істотних факторів зміни чисельності та розміщення населення є міграція. Статистичні дані указують на те, що біля 22, 4 мільйони жителів

України є представниками жіночої статі. Протягом останніх років складається тенденція до зменшення приросту представниць жіночої статі. І це є ознакою особливостей прояву трудової міграції в Україні – жінки частіше за чоловіків вдаються до пошуків роботи закордоном [2].

Велика кількість мігрантів викликає тривогу – країна втрачає найпотужніший, найякісніший (фізично й інтелектуально) трудовий потенціал, що особливо важливо для розвитку економіки. Більша частка мігрантів - це економічно активне населення і населення молодих вікових груп, вони мають середню спеціальну та вищу освіту.

Також, останнім часом велике занепокоєння викликає такий вид міграції, як усиновлення іноземцями українських дітей, що становить загрозу нашому суспільству, адже відбувається значний відтік потенційної робочої сили, спостерігається старіння робочої сили, а нова не вступає в потрібній кількості.

Але внутрішня міграція може в значній мірі сприяти зростанню продуктивності, якій властива модернізація виробництва. Переїзд з місця народження і місця проживання батьків в місце активної участі у виробництві призводить до того, що міркування соціального порядку, пов'язаного з сімейним станом і походженням, відступають перед економічними стимулами. За таких умов внутрішній мігрант набагато легше пристосовується до нового економічного порядку та сприяє процесу урбанізації, що нерозривно пов'язане з індустріалізацією. Потрібно звернути увагу на важливі внутрішній міграції як ефективного в сучасній економіці механізму розподілу і перерозподілу робочої сили.

Складність вирішення проблем народонаселення в сучасному світі полягає в тому, що через інерцію демографічних процесів, чим довше відкладається рішення цих проблем, тим більшого масштабу вони набувають.

Сьогодні в Україні спостерігається значне зменшення демографічної бази відтворення трудового потенціалу. Основними причинами є низький рівень народжуваності, високий рівень смертності, трудова еміграція, погіршення вікової структури. Тому демографічна політика держави повинна забезпечити оптимальне розміщення та ефективне використання наявного трудового потенціалу, але це не тільки виділення значних коштів з бюджетів різних рівнів, а й застосування інших соціально-економічних стимулів. Також необхідно визначити мету, завдання та методи реалізації державної та регіональної політики.

Список використаних джерел:

1. Грищенко Д. М. Демографічна ситуація як чинник економічної безпеки України. URL: <https://naub.ua.edu.ua/2018/демографічна-ситуація-як-чинник-екон/>
2. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
3. Статівка Н. В., Смаглюк А. А. Демографічна складова економічної безпеки України. *Теорія та практика державного управління*. 2011. Вип. 1. С. 280-287.
4. Діденко С. Демографія України. URL: <https://ua.news.ua/demografiya-ukrayiny-skorochennya-naseleння-i-ryzyky-dlya-ekonomiky>